

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

27 april 2004

VERZOEKSCHRIFT

**over attestaten uitgereikt door de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid die geldig zijn voor
het aanvragen van vrijstelling van gewestelijke belastingen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door heren Erik Matthijs en Jos Bex**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Gerald Kindermans, Jan Laurys, Erik Matthijs, Jef Van Looy ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Dominique Guns, de heren Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacky Maes, Jacques Timmermans ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Mark Van der Poorten, Jan Verfaillie ;

de heer Louis Bril, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Guy Sols, Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris ;

de heren Bruno Tobback, Jan Van Duppen ;

mevrouw Vera Dua ;

de heer Herman Lauwers.

INHOUD

	Blz.
I. Procedure	4
II. Inhoud van het verzoekschrift	4
III. Bespreking van het verzoekschrift	4
III.1. Inleiding	4
III.2. Reactie van de minister	4
III.3. Vragen en opmerkingen van de leden	5
IV. Conclusie	6

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening behandelde het verzoekschrift over attesten uitgereikt door de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid die geldig zijn voor het aanvragen van vrijstelling van gewestelijke belastingen op 18 en 25 maart 2004 en op 22 april 2004.

I. Procedure

Het verzoekschrift van de heer Jozef Buggenhout werd ingediend op 12 augustus 2003 en ontvanke-lijk verklaard op 18 september 2003.

Het verzoekschrift werd aanvankelijk voor behan-deling verwezen naar de Commissie voor Alge-meen Beleid, Financiën en Begroting omdat het zich situeert in de fiscale sfeer (vrijstellingen op be-lastingen). Deze commissie heeft zich op 13 januari 2004 beraden over het verzoekschrift en vastge-steld dat het, wat de gewestelijke bevoegdheden betreft, vooral betrekking heeft op de problema-tiek van de milieuheffingen.

Op verzoek van de Commissie voor Algemeen Be-leid, Financiën en Begroting besliste het Uitgebreid Bureau op 26 januari 2004 het verzoekschrift te verwijzen naar de Commissie voor Leefmilieu, Na-tuurbehoud en Ruimtelijke Ordening. Deze com-missie besprak het verzoekschrift op 18 en 25 maart 2004 en op 22 april 2004.

II. Inhoud van het verzoekschrift

De verzoeker stelt in het algemeen dat belastingen en heffingen doorgaans worden geheven via het gezinshoofd. Als de gehandicapte partner recht heeft op een vrijstelling van de heffing, kan de vrij-stelling vaak niet worden toegekend omdat het aanslagbiljet op naam van het gezinshoofd staat. De verzoeker geeft als voornaamste voorbeeld de afvalwaterheffing, maar verwijst ook naar provin-ciale en gemeentelijke belastingen.

De verzoeker vraagt meer soepelheid en doet vol-gende aanbevelingen :

- het automatisch toekennen van dergelijke voor-delen, vrijstellingen en ontheffingen, los van de samenlevingsvorm en los van de titularis van at-test of heffingsbiljet ;

- indien er toch een aanvraag gewenst is, ze slechts eenmalig te laten uitvoeren.

De verzoeker verwijst in dit verband ook naar de Kruispuntbank van de sociale zekerheid waar in principe alle informatie beschikbaar moet zijn.

III. Bespreking van het verzoekschrift

III.1. Inleiding

De heer Jef Van Looy, waarnemend voorzitter, laat opmerken dat het probleem van de afvalwater-heffing en de wijze waarop de vrijstelling van deze heffing kan worden verleend reeds herhaaldelijk ter sprake kwam in de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening, onder meer bij de behandeling van de jaarverslagen van de Vlaamse ombudsman (bijvoorbeeld *Parl. St. VI. Parl. 2001-02*, nr. 41/4).

III.2. Reactie van de minister

De heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leef-milieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, merkt in zijn antwoord op dat het verzoekschrift inderdaad een probleem aangeeft dat zich voor-doet op het vlak van de inning van de afvalwater-heffing. Nochtans is dit volgens de minister niet de grond van de zaak die wordt aangekaart in het ver-zoekschrift. De grond van de zaak houdt in dat de vrijstellingsattesten die soms door verschillende in-stanties gegeven worden, niet altijd het beoogde ef-fect hebben. Een deel van de problemen is terug te voeren tot een afstemmingsprobleem tussen de heffing of de belasting waarvoor men vrijstelling krijgt, en de wetgeving omtrent de inkomstenbelas-ting en meer bepaald de aanduiding van het gezins-hoofd in dit kader. De minister meent dan ook dat een belangrijke discussie van het hier terecht aan-gekaarte probleem in een andere commissie moet worden gevoerd, of eerder zelfs op een ander ni-veau, namelijk het overlegcomité (met de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten).

Voor wat het bevoegdheidsdomein leefmilieu aan-gaat, laat de minister het volgende opmerken. Niets belet dat de door de Federale Overheidsdienst So-ciale Zekerheid en de door de mutualiteit afgele-verde attesten voor het bekomen van de vrijstelling van de heffing op de bescherming van de opper-vlaktewateren, bruikbaar worden gemaakt voor het bekomen van vrijstellingen van andere gewes-telijke belastingen. Overigens is dit het geval voor de attesten die uitgereikt worden door de Rijks-

dienst voor Pensioenen. In dit kader is de minister er voorstander van om het aantal verschillende attesten zoveel mogelijk te beperken en te laten gelden voor verschillende belastingen of heffingen.

De minister houdt eraan te stellen dat zijn administratie, met name de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), grote inspanningen levert om het bekomen van vrijstellingen voor rechthebbenden zo eenvoudig mogelijk te maken. Hiertoe koppelt de VMM jaarlijks de gegevens van de afvalwaterheffing met deze opgenomen in de Kruispuntbank van de sociale zekerheid. De zo gedetecteerde vrijstellingsgerechtigden worden geheel automatisch vrijgesteld en ontvangen zelfs geen heffingsbiljet meer. In de communicatie die de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid voert bij de verzending van de attesten staat de mogelijkheid van automatische vrijstelling duidelijk vermeld.

Een belangrijk uitgangspunt is wel dat de heffingsplichtige diegene is aan wie het drinkwater gefactureerd is in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar. De uitvoering van de afvalwaterheffing zou sterk gehypothekeerd worden indien dit principe wordt verlaten. De Vlaamse Milieumaatschappij heeft immers geen zicht op de persoonlijke situaties (verandering van domicilie, scheiding, enzovoort) van de abonnees en heffingsplichtigen en kan bijgevolg niet inschatten bij wie dan wel de heffing moet worden ingevorderd. Vele gerechtelijke betwistingen zouden het gevolg zijn indien dit uitgangspunt wordt verlaten. Dit neemt niet weg dat de heffingsplichtige het te betalen bedrag uiteindelijk kan verhalen op een derde.

Hetzelfde eenduidige principe geldt bijgevolg ook voor de band tussen de vrijstellingsgerechtigde en de heffingsplichtige. Hiervoor dient enkel de drinkwaterfactuur op de naam van de vrijstellingsgerechtigde gezet worden. De drinkwatermaatschappijen zijn hiervan op de hoogte en zijn ook bereid om dit te doen wanneer hen hierom wordt verzocht.

Op deze regeling is er een uitzondering, namelijk voor de gezinnen met een kind dat verlengd minderjarig is verklaard. Verlengd minderjarigen kunnen geen geldige contracten afsluiten, in voorkomend geval met de drinkwatermaatschappij, zodat zij nooit heffingsplichtig kunnen zijn. Mocht de bestaande regeling niet mogelijk zijn, zou hier discriminatie kunnen ontstaan.

III.3. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer Jef Van Looy stelt dat bij eerdere discussies over de vrijstelling van de afvalwaterheffing vooral werd opgemerkt dat dezelfde fouten jaarlijks terugkeren. Na een rechtzetting van een foutieve aanslag, moet het daaropvolgende jaar opnieuw een rechtzetting worden gevraagd. Hetzelfde geldt vaak voor vrijstellingen. De verzoeker vraagt terecht dat een vrijstelling niet jaarlijks opnieuw moet worden aangevraagd. Het lijkt de heer Van Looy logisch dat indien een gezinslid blijvend gehandicapt is, de vrijstelling niet elk jaar moet worden aangevraagd.

De heer Jacky Maes sluit zich hierbij aan. Het is moeilijk aan de burgers uit te leggen dat ze bepaalde vrijstellingen jaarlijks opnieuw moeten aanvragen, ook al is er niets aan de gezinssituatie gewijzigd. Vaak denkt men dan ten onrechte dat de gemeentebesturen de bevolkingsinformatie niet correct bijhouden. Volgens het lid zou de vrijstelling moeten blijven gelden zolang de gezinssituatie ongewijzigd blijft. Indien er wijzigingen zijn, moeten die worden gemeld. Nu is het vaak omgekeerd en wordt jaarlijks dezelfde informatie gevraagd omdat de betrokken overheid zeker wil zijn dat er niets is gewijzigd. De dienst bevolking zou jaarlijks de wijzigingen kunnen doorgeven.

De minister antwoordt dat bepaalde vrijstellingen reeds automatisch worden toegekend, maar dat dit voor andere moeilijker te realiseren is, gelet op de huidige stand van de reglementering en de technische mogelijkheden.

Er zijn nog verbeteringen mogelijk en in dat verband kunnen aanbevelingen worden gedaan. De kwaliteit van de adressen en de facturatiegegevens van de drinkwatermaatschappijen zou nog kunnen verbeteren, zodat deze gegevens kunnen worden gekoppeld aan het rijksregister. Verder zou er een regeling moeten komen die toelaat dat de OCMW's (openbare centra voor maatschappelijk welzijn) toegang hebben tot de Kruispuntbank van de sociale zekerheid.

De minister meent dat ook het e-government-project verder moet worden uitgewerkt, zodat vrijstellingen ook via internet kunnen worden aangevraagd. Deze aanbevelingen realiseren zou volgens de minister in de toekomst voor een grondige verbetering kunnen zorgen bij het verlenen van vrijstellingen voor de afvalwaterheffing.

De heer Jacques Timmermans, voorzitter, vraagt of het niet mogelijk is om nu reeds de strikte koppe-

ling tussen drinkwaterabonnee en heffingsplichtige/vrijstellingsgerechtigde te verlaten bij het verlenen van vrijstellingen. Een vertegenwoordiger van de VMM antwoordt namens de minister dat de decretale regeling inzake vrijstellingen dit niet toelaat.

De heer Jef Van Looy laat opmerken dat de ont koppeling wel mogelijk is bij het verlenen van bepaalde vrijstellingen maar dat daartoe elk jaar opnieuw een aanvraag moet worden ingediend. De bewijslast wordt elk jaar opnieuw bij de vrijstellingsgerechtigde gelegd. De heer Jacques Timmermans pleit voor een regeling waarbij dergelijke aanvragen niet elk jaar opnieuw moeten worden herhaald.

De vertegenwoordiger van de VMM stelt dat elk jaar nieuwe gegevens worden meegedeeld door de watermaatschappijen. Die nieuwe gegevens telkens vergelijken met gegevens van de federale overheidsdienst Sociale Zaken, vergt een aanzienlijke inspanning. Het ontbreekt de VMM aan personeel en middelen om deze manuele opvolging uit te voeren.

Op de vraag van de heer Van Looy in welke mate het dan een decretaal probleem betreft, wordt geantwoord dat enkel voor vrijstellingen aangevraagd voor verlengd minderjarigen en voor bewoners van appartementsgebouwen en huurhuizen, de vereiste dat de vrijstellingsgerechtigde ook de abonnee van de drinkwatermaatschappij is, niet van toepassing is. Voor alle andere categorieën blijft die koppeling noodzakelijk.

De heren Van Looy en Timmermans besluiten hieruit dat een aanpassing van het decreet aangewezen is om de vrijstellingsregeling te vereenvoudigen en zo automatisch mogelijk te laten verlopen. Dat kan een eerste aanbeveling van de commissie zijn. Op federaal niveau werd volgens de heer Jacques Timmermans reeds de principiële afspraak gemaakt dat dergelijke sociale vrijstellingen en tegemoetkomingen met behulp van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid zoveel mogelijk automatisch worden toegekend. Het Vlaamse Gewest moet ook zijn deel van het werk doen wat heffingen en vrijstellingen en dergelijke betreft.

De leden pleiten er verder voor de vrijstellingen voor meerdere jaren te laten gelden en enkel de wijzigingen in de gezinssituatie of vrijstellingsgrond meldingsplichtig te maken. Op korte termijn zou door de VMM moeten worden nagegaan in hoeverre dit reeds kan worden gerealiseerd binnen de huidige reglementering.

Volgens de minister kan inderdaad worden onderzocht of niet met een melding kan worden gewerkt in plaats van een jaarlijks te bewijzen vrijstellingsgrond.

IV. Conclusie

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening sluit zich aan bij de aanbevelingen van de minister : de kwaliteit van de adressen en de facturatiegegevens van de drinkwatermaatschappijen zou nog kunnen verbeteren, zodat deze gegevens gemakkelijker kunnen worden gekoppeld aan het rijksregister. Verder zou er een regeling moeten komen die toelaat dat de OCMW's toegang hebben tot de Kruispuntbank van de sociale zekerheid. Het e-government-project moet verder worden uitgewerkt, zodat vrijstellingen ook via internet kunnen worden aangevraagd.

De commissie besluit verder dat een aanpassing van het decreet aangewezen is, in het bijzonder wat de band tussen de vrijstellingsrechtigde/heffingsplichtige en de abonnee van de drinkwatermaatschappij betreft, om de vrijstellingsregeling te vereenvoudigen en zo automatisch mogelijk te laten verlopen. Het Vlaamse Gewest moet zo maximaal mogelijk gebruik maken van de mogelijkheden geboden door de federale Kruispuntbank van de sociale zekerheid.

Wanneer de vrijstelling niet automatisch kan worden toegekend, moet worden nagegaan wat de mogelijkheden zijn om de jaarlijkse bewijslast te vervangen door een verplichting tot melding van een wijziging van de (gezins)situatie of vrijstellingsgrond.

De verslaggevers,

Erik MATTHIJS
Jos BEX

De voorzitter,

Jacques TIMMERMANS